

سر مقاله

امنیت اقتصادی؛ جهای که نباید از آن غافل شد

ادامه از صفحه یک
نبايد تصور کرد چون در میدان نظامی دست بالا وجود دارد، در میدان اقتصاد نیز خودبه‌خود پیروز خواهیم شد.
موشک را می‌توان با پدافند پاسخ داد؛ اما تورم را نمی‌توان با شعار متوقف کرد. تحریر را نمی‌توان با بیانیه خنثی کرد. کاهش قدرت خرید مردم را نمی‌توان توصیه به صبر درمان کرد.و نااطمینانی اقتصادی را نمی‌توان با تصمیم‌های مقطعی و متناقض از بین برد.
امنیت ملی بدون امنیت اقتصادی، کامل نیست.
امروز بیش از هر زمان دیگری باید مفهوم امنیت اقتصادی را از یک اصطلاح کارشناسی به یک راهبرد ملی تبدیل کرد.

امنیت اقتصادی یعنی مردم بداندند فردا قیمت کالاها ی اساسی چه وضعی خواهد داشت؛ کارگر نگران از دست رفتن شغلش نباشد؛ تولیدکننده بتواند برای ماه آینده برنامه‌ریزی کند؛ سرمایه‌گذار از تصمیم‌های ناگهانی‌نفرار نکند؛ کشاورز بازار محصولش را بشناسد و خانواده ایرانی مطمئن باشد که فشار خارجی قرار نیست مستقیماً به سفره او منتقل شود. دشمن اگر نتواند از مسیر نظامی به هدف خود برسد، طبیعی است که به دنبال مسیرهای دیگر برود. امروز نیز گزارش‌های متعدد از تلاش آمریکا برای تشدید فشار اقتصادی و منزوی کردن اقتصاد ایران منتشر شده است. بنابراین، مقاومت اقتصادی نباید صرفاً به معنای تحمل فشار باشد؛ بلکه باید به معنای مدیریت هوشمندانه فشار و تبدیل تهدید به فرصت باشد.

دولت باید اتاق جنگ اقتصادی داشته باشد
اکنون زمان تصمیم‌های پرآکنده و جزیره‌ای نیست. کشور به یک فرماندهی اقتصادی منسجم، متخصص و چابک نیاز دارد؛ نه برای آنکه اقتصاد را امنیتی کرد، بلکه برای آنکه در شرایط جنگ اقتصادی، تصمیم‌گیری اقتصادی از انسجام و سرعت لازم برخوردار باشد. دولت باید سه افق مشخص را همزمان روی میز بگذارد:

اول؛ برنامه فوری و کوتاه‌مدت؛ حفاظت از سفره مردم، کنترل بازار کالاهای اساسی، جلوگیری از جهش‌های غیرمنطقی قیمت‌ها، تأمین دارو و مواد اولیه، مدیریت بازار ارز و جلوگیری از شکل‌گیری موج‌های روانی و سفته‌بازانه.

دوم؛ برنامه میان‌مدت؛ تقویت تولید داخلی، تسهیل تجارت با کشورهای همسایه، فعال‌سازی ظرفیت‌های خصوصی، کاهش وابستگی دوحه به درآمدهای ناپایدار، توسعه پیمان‌های پولی و افزایش مسیرهای صادراتی.

سوم؛ برنامه بلندمدت؛ بازسازی ساختار اقتصاد، اصلاح نظام بانکی و مالیاتی، افزایش بهره‌وری، کاهش وابستگی به نفت، توسعه اقتصاد دیجیتال، سرمایه‌گذاری در فناوری و ایجاد محیطی که سرمایه ایرانی به جای خروج از کشور، در داخل به کار گرفته شود. این همان نقطه‌ای است که امنیت ملی و توسعه اقتصادی به یکدیگر می‌رسند.

یک اصل بسیار مهم نباید فراموش شود: در جنگ اقتصادی، مردم خط مقدمند اما نباید قربانی خط مقدم باشند. اگر قرار است کشور در برابر فشار خارجی ایستادگی کند، باید پشتپناه اجتماعی این ایستادگی نیز حفظ شود. مردم زمانی در کنار سیاست‌های ملی می‌ایستند که احساس کنند دولت نیز در کنار آنها ایستاده است. نمی‌توان از جامعه انتظار داشت فشارهای خارجی را تحمل کند، اما همزمان شاهد افزایش بی‌ضابطه قیمت‌ها، کاهش قدرت خرید، تبعیض، رانت، فرار سرمایه و تصمیم‌های غیرقابل پیش‌بینی باشد.

امنیت اقتصادی یعنی دولت قبل از آنکه مردم را به مقاومت اقتصادی دعوت کند، خودش اصلاحات اقتصادی را از درون آغاز کند. در این میان، نباید اقتصاد و دیپلماسی را یک‌دیگر جدا کرد. اگر دشمن قصد دارد با فشار اقتصادی ایران را به میز مذاکره بکشاند، پاسخ هوشمندانه الزاماً ترک میز مذاکره نیست؛ بلکه باید میزان آسیب‌پذیری اقتصاد ایران را کاهش داد تا مذاکره از موضع اضطراب انجام نشود.

دیپلماسی اقتصادی با کشورهای همسایه، چین، روسیه، هند و دیگر شرکای تجاری، استفاده از ارزهای ملی در مبادلات، توسعه مسیرهای ترانزیتی، گسترش صادرات غیرنفتی و کاهش وابستگی به کالاهای مالی تحت کنترل آمریکا، باید به یک پروژه مستمر ملی تبدیل شود. حتی در اظهارات اخیر مقام‌های ایرانی نیز بر پیوند میان توسعه اقتصادی و امنیت ملی و استفاده بیشتر از ارزهای ملی در تجارت تأکید شده است. در نهایت باید به یک حقیقت بزرگ‌تر توجه کنیم: مهم‌ترین سرمایه ایران، نه نفت است، نه طلا و نه ارز؛ سرمایه اصلی کشور، مردم هستند. این مردم احساس امنیت کنند، باید داشته باشند و بداندند که دولت برای فردای آنها برنامه دارد، تحریم نمی‌تواند به‌سادگی جامعه را از درون فرسوده کند.

اما اگر ناامیدی، بی‌اعتدای و احساس بی‌پناهی اقتصادی ایرانی پیدا کند، دشمن برای فشار آوردن دیگر نیازی به شلیک گلوله ندارد. از همین رو، امروز بیش از هر زمان دیگری باید میان قدرت دفاعی، قدرت اقتصادی و قدرت اجتماعی یک پیوند واقعی ایجاد کنیم. ما باید همان‌گونه که برای دفاع از آسمان کشور برنامه داریم، برای دفاع از سفره مردم نیز برنامه داشته باشیم. همان‌گونه که برای مقابله با تهدید نظامی ساریومای مختلف طراحی می‌شود، برای تحریم، شوک ارزی، اختلال در تجارت، کاهش درآمدهای نفتی و فشار بر تولید نیز باید سناریوهای دقیق و عملیاتی داشته باشیم.

کشوری که در میدان نظامی از خود دفاع می‌کند اما اجازه می‌دهد اقتصادش گرفتار بی‌برنامگی، تصمیم‌های متناقض، و فرسایش سرمایه اجتماعی شود، بخشی از ظرفیت مقاومت خود را از دست می‌دهد. امروز وقت آن است که دولت، مجلس، بخش خصوصی، کارشناسان اقتصادی و همه ارکان حاکمیت، با کنار گذاشتن اختلافات فرعی، حول یک هدف مشترک جمع شوند: حفظ قدرت خرید مردم، حفظ تولید، حفظ اشتغال و حفظ امید جامعه. دشمن ممکن است میدان جنگ را تغییر دهد؛ از آسمان به دریا، از موشک به تحریم و از جمله نظامی به محاصره اقتصادی. اما پاسخ ما نیز باید متناسب با میدان تغییر کند. امروز دفاع از ایران فقط دفاع از مرزها نیست؛ از پول ملی، تولید ملی، سفره مردم، سرمایه ایرانی و امید ایرانی نیز بخشی از دفاع از ایران است. و این همان جبهه‌ای است که اگر درست، علمی، متحد و مردم‌محور مدیریت شود، می‌تواند تهدید اقتصادی را به فرصتی برای بازسازی اقتصاد ملی تبدیل کند.

امنیت اقتصادی، خط مقدم جدید امنیت ملی ایران است؛ و این جبهه، بیش از هر چیز به فرماندهی عقلانیت، برنامه و اعتماد مردم نیاز دارد.

آیا سرنوشت کار تر در انتظار ترامپ است

کاخ سفید در تله جنگ و انتخابات

در حالی که رئیس‌جمهور آمریکا تلاش می‌کند این کشور را از باتلاق جنگ با ایران خارج کند، تهران پیش از آن خرسند است که روایه‌های انتخاباتی میان‌دوره‌ای ترامپ در هم شکسته خواهد شد. گاردین در گزارشی با اشاره به سردرگمی رئیس‌جمهور آمریکا در مواجهه با ایران نوشت: در پی شکست ویرانگر انتخاباتی، رئیس‌جمهور آمریکا همچنان با حسرت‌هایی درباره ایران دست‌وپنجه نرم می‌کرد.

است. این دقیقاً نقطه مقابل این است که جنگ را آرام و کم‌سروصدا کنیم و از صفحه اول روزنامه‌ها خارج شود.»

واقعاً عجله‌ای ندارند

به گزارش ایلنا، مهرداد بورجویی، دانشمند علوم سیاسی و معاون رئیس دانشگاه علوم و فناوری میسوری، گفت: «منصفانه است اگر بگوییم ایرانی‌ها تصمیم گرفته‌اند به شیوه‌های مختلف زندگی را برای ترامپ دشوارتر کنند. آنها قطعاً هر کاری از دستشان برپایید انجام خواهند داد تا در انتخابات میان‌دوره‌ای به او ضربه بزنند.»

او ادامه داد: «هر نظرسنجی افکار عمومی آمریکا که من دیده‌ام، ارتباط مستقیمی میان جنگ با ایران و وضعیت داخلی آمریکا را نشان می‌دهد و این موضوع در ذهن کاخ سفید هم در تصمیم‌گیری درباره اینکه چه باید کرد، وجود دارد. دلیل اینکه شاهد تغییر موضع ترامپ از تهدید به اقدام نظامی به پذیرش تصمیم گرفته‌اند به شیوه‌های مختلف جلوه او برای ترامپ دشوارتر کنند. آنها قطعاً هر کاری از دستشان برپایید انجام خواهند داد تا در انتخابات میان‌دوره‌ای به او ضربه بزنند.»

او ادامه داد: «هر نظرسنجی افکار عمومی آمریکا که من دیده‌ام، ارتباط مستقیمی میان جنگ با ایران و وضعیت داخلی آمریکا را نشان می‌دهد و این موضوع در ذهن کاخ سفید هم در تصمیم‌گیری درباره اینکه چه باید کرد، وجود دارد. دلیل اینکه شاهد تغییر موضع ترامپ از تهدید به اقدام نظامی به پذیرش تصمیم گرفته‌اند به شیوه‌های مختلف جلوه او برای ترامپ دشوارتر کنند. آنها قطعاً هر کاری از دستشان برپایید انجام خواهند داد تا در انتخابات میان‌دوره‌ای به او ضربه بزنند.»

او گفت: «ما تا حدی با آزادسازی نفت از ذخایر استراتژیک نفتی، تلاش برای ال‌رگذاری بر بازار از طریق اظهارنظرهای به‌محنین کاهش واردات نفت از سوی چین، نواسته‌ایم از شدت این وضعیت بکاهیم؛ اما تاب‌آوری این سیستم به‌طور قابل‌توجهی در حال کاهش است و افزایش شدید تورم در راه است.» ایر معتقد است عامل اصلی فشار اقتصادی پیش‌رو، افزایش قیمت گازوئیل است؛ سوختی که برای اقتصاد مدرن اهمیت اساسی دارد، زیرا یکی از مهم‌ترین سوخت‌های مورد استفاده در زنجیره‌های تأمین است. او گفت: «قیمت گازوئیل در حال حاضر ۵.۴۴ دلار به ازای هر گالن است. یک هفته پیش ۵.۳۰ دلار بود، یک ماه پیش ۵.۰۶ دلار و یک سال پیش ۳.۷۰ دلار.»

او افزود: «موضوع فقط انتخابات میان‌دوره‌ای نیست. از روز بعد از انتخابات، تمام تمرکزها به سال ۲۰۲۸ معطوف خواهد شد. اگر ترامپ راهی برای پایان دادن به این جنگ نداشته باشد، با جنگ شدیدتر بر اقتصاد جهانی، ناخوشایندتر شود، آن‌گاه این موضوع به مسئله‌ای برای انتخابات ریاست‌جمهوری تبدیل خواهد شد.»

حتی این مسئله ممکن است در برابر رضایت رهبران ایران از تکرار تجربه ۴۶ سال پیش وارد کردن ضربه‌ای تعیین‌کننده به ترامپ، اهمیت چندانی نداشته باشد. ساباتو پرسید: «چرا نباید همان‌کار را انجام دهند؟» او یادآوری کرد که کارتر پس از اطلاع از فروپاشی آخرین فرصت برای دستیابی به توافقی در آخرین لحظات پیش از انتخابات برای آزادی گروگان‌ها، چگونه با نوعی تسلیم واکنش نشان داد. آنها تاریخ را به یاد دارند و آن زمان پیروز شدند.

«آنها می‌خواهند بار دیگر در برابر دشمنی پیروز شوند که مطمئناً بسیار بیشتر از جیمی کارتر از او نفرت دارند. از نظر آنها، این فرد از هر نظری که یک انسان می‌تواند بدتر باشد، بدتر است.»

معاون اول رئیس‌جمهور در ادامه گفت: چرا اینگونه می‌شود؛ چون دولت‌ها دنبال مدرسر نمی‌گردند. وظیفه دولت‌ها این است که درآمدی را که دارند خرج کنند و پول خودشان را هزینه کنند. ما نمی‌توانیم سالانه چند میلیارد دلار از انفال، بیت‌المال و پول مردم را برای این موضوع هزینه کنیم.اما امروز داریم این کار را انجام می دهیم. برای اینکه یک خودرو سه لیتر بنزین بیشتر در اختیار داشته باشد، آیا ما مجاز هستیم بنزین غیراستاندارد بیاوریم؟

وی افزود: ما در یک روز در زمان جنگ ۱۲ روزه، ۱۹۷ میلیون لیتر بنزین مصرف کردیم. تولید بنزین ما در شرایط عادی ۱۱۰ میلیون لیتر است و گاهی آن را به ۱۲۵ میلیون لیتر می‌رسانیم. در شرایطی که می‌خواهیم تولید را افزایش دهیم، اولین مخالف سازمان محیط زیست ما است، اما در جنگ این کار را انجام دادیم. گاهی از بنزینی مجبور می‌شویم استفاده کنیم که در داخل آن بنزن است. این یعنی چه؟ یعنی برای اینکه یک خودرو سه لیتر بنزین بیشتر در اختیار داشته باشد، آیا ما مجاز هستیم بنزین غیراستاندارد بیاوریم؟

می‌آوریم؛ چون مجبوریم. در چنین شرایطی باید مردم کمک کنند.

عارف با تأکید بر اینکه موضوع بنزین صرفاً یک مسئله اقتصادی نیست، بلکه مسئله‌ای بلندمدت است افزود: باید مشخص کنیم تا کجا می‌توانیم از انفال و سرمایه ملی هزینه کنیم. طبیعی است که چنین تصمیمات اقتصادی باید با زمینه‌سازی و همکاری همراه باشد و باید مردم را توجیه کنیم تا بدانند که اکنون بخشی از درآمد‌های کشور صرف تأمین می‌آیند و می‌روند و کاری هم انجام نمی‌شود.

سیاست روز

اخبار

روایت بی‌اعتنایی کشور های منطقه به اظهارات ترامپ

رئیس مجلس شورای اسلامی اظهار کرد: ما پیام‌های متعددی از کشورهای همسایه درباره شکل‌دهی به ترتیبات امنیتی و همکاری‌های اقتصادی جدید در منطقه دریافت کرده‌ایم.

محمداقبر قالیباف در واکنش به تهدیدات ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا علیه کشورهایی که به همکاری‌های تجاری و اقتصادی با ایران ادامه دهند، در پیامی به زبان انگلیسی در صفحه شخصی خود در شبکه ایکس نوشت: ما پیام‌های متعددی از کشورهای همسایه درباره شکل‌دهی به ترتیبات امنیتی و همکاری‌های اقتصادی جدید در منطقه دریافت کرده‌ایم.

رئیس مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: آمریکا امنیت تک‌تک متحدانش را با قلدری و بی‌اعتنایی مطلق به منافع آن‌ها به‌خاطر منافع رژیم صهیونیستی چنان به خطر انداخت که آن‌ها برای لحظه‌ای، تمام هستی خود را در خطر دیدند.

قالیباف تصریح کرد: یک نظم بومی و مستقل واقعاً صلح و امنیت را در منطقه به ارمغان خواهد آورد.

تقابل دولت و مجلس در مورد طرح نفوذ

علیرضا سلیمی نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس شورای اسلامی با اشاره به دستور کار صحن علنی در روزهای پیش رو به خبرگزاری فارس اظهار داشت: رسیدگی به گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مورد «طرح مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی، دولت‌ها و نهادهای بیگانه در کشور» در دستور کار نمایندگان قرار دارد.

این موضوع در حالی مطرح‌شده که چهارشنبه هفته گذشته مجید انصاری معاون حقوقی رئیس‌جمهور در گفت و گو با ایرنا با اعلام اینکه هیات دولت مخالفت صریح خود با «طرح برای مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی دولت‌ها و نهادهای بیگانگان» را به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد؛ گفت: این طرح مغایر اصول متعدد قانون اساسی در حوزه حقوق شهروندی است، همچنین با سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر انقلاب مغایرت‌های اساسی دارد و بعضاً در مواردی خلاف موازین شرع نیز هست.

موضوع صدور گواهینامه بانوان به زودی رفع می‌شود

رئیس فراکسیون زنان و خانواده مجلس با اشاره به موضوع صدور گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان، گفت: در شرایط کنونی، گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان به یک نیاز حمل‌ونقلی و رفت‌وآمدی تبدیل شده است. به‌زودی مشکل صدور گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان برطرف خواهد شد و بانوان می‌توانند برای دریافت گواهینامه اقدام کنند.

زهره خدادادی، رئیس فراکسیون زنان و خانواده، در نشست خبری با اشاره به موضوع صدور گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان، گفت: در شرایط کنونی، گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان به یک نیاز حمل‌ونقلی و رفت‌وآمدی تبدیل شده است. به‌زودی مشکل صدور گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان برطرف خواهد شد و بانوان می‌توانند برای دریافت گواهینامه اقدام کنند.

وی اظهار کرد: با توجه به شرایطی که در جامعه ایجاد شده از جمله ترافیک و دشواری رفت‌وآمد، استفاده از موتورسیکلت برای برخی بانوان به یک نیاز حمل‌ونقلی تبدیل شده است. خدادادی افزود: این موضوع را با بهروزآذر معاون امور زنان و خانواده، پیگیری می‌کردیم.

او در مقطعی اعلام شد که ممکن است برای این موضوع نیاز به ارائه قانون جدید به مجلس باشد، اما پس از بررسی مشخص شد که نیازی به قانون جدید نیست و می‌توان این مسئله را از طریق اصلاح آیین‌نامه موجود حل کرد.

رئیس فراکسیون زنان ادامه داد: خاتم بهروز آذر در این زمینه اهتمام ویژه‌ای داشت تا مشکل بانوان برطرف شود. بانوانی که از موتورسیکلت استفاده می‌کردند، گاهی دچار تصادف می‌شدند و به بیمه نیاز پیدا می‌کردند، اما نداشتن گواهینامه برای آنها مشکلاتی ایجاد می‌کرد. بنابراین لازم بود این مشکل به نحوی برطرف شود.

وی با اشاره به اصلاح آیین‌نامه مربوطه گفت: تا جایی که اطلاع دارم و پیگیری کردم، اصلاح آیین‌نامه انجام شده و این موضوع از سوی خاتم بهروزآذر نیز پیگیری شده است. به‌زودی مشکل صدور گواهینامه موتورسیکلت برای بانوان برطرف خواهد شد و بانوان می‌توانند برای دریافت گواهینامه اقدام کنند.